

BIO-info 03/2011 21. januar 2011 [BIO: sakslister og møtereferater](#) [BIO-info arkiv](#)
submission deadline to bio.info@bio.uib.no is Wednesday 16:00

Fra toppen!

Arven etter Nansen

[Arven etter Nansen](#) heter en utstilling laget for å markere at det i 2011 er 150 år siden Fridtjof Nansen ble født, og 200 år siden Norges første universitet ble etablert, Det Kongelige Fredriks Universitet, senere Universitetet i Oslo. Utstillingen ble åpnet denne uken på Bryggen museum, fordi det var her, i Bergen, Nansen startet sin forskerkarriere med en doktorgrad i nevrobiologi, der nervecellene hos slimål var sentrale. Den forsvarte han i 1888, fire dager før han dro på sin første ekspedisjon, på ski over Grønland.

Nansen var polfarer, eventyrer, humanist, idrettsmann og diplomat, men han var også en fremragende forsker, innovatør og strateg. Nansen var sentral i etableringen av Marinbiologisk stasjon her på Marineholmen i 1892, selv om han allerede hadde forlatt Bergen til fordel for Christiania, der han ble professor i 1897.

Arven etter Nansen handler blant annet om dette, å dyrke frem de talentene som har disse egenskapene og gi dem handlingsrom innenfor et raust og stimulerende faglig miljø. Selv om vi av og til kan føle misunnelse over at storebror UiO stikker av med noen av våre beste kandidater, handler arven etter Nansen også om hvordan dette skaper et nasjonalt nettverk som vi skal utnytte til vårt og forskningens beste.

Hilsen Anders

Ukens bilde

Aspargesalge

Fotograf: **Kjersti Sjøtun**

Immature cystocarps developing opposite to side branches in an alternating way in the red seaweed *Bonnemaisonia asparagoides*.

Photo taken in: Klosterfjord, Hordaland

WE NEED MORE PHOTOS! You are invited to submit photos (electronically!) for "Ukens bilde". Please include a very short description and credit information. Picture can be of researchers / students in action, technology, organisms, field sites ... Please send your pictures to bio.info@bio.uib.no

Innhold:

Arven etter Nansen	1
Ukens bilde	1
Siste nytt fra BIO	3
CRiStin nytt forskningsdokumentasjonssystem ved UiB; Vernerunde Marineholmen	3
Siste nytt fra STIM	4
Weekending this Friday	4
Undervisningsnytt	4
Undervisningsregnskap, Læringsutbyttebeskrivelser	4
Siste nytt fra verden rundt oss	4
Nytt elektronisk system tas i bruk i vurderingen av alle søknader til Forskningsrådet, ledig forskerstilling NINA	4
Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter	5
Ny marin tilskuddsordning etablert av Hordaland Fylkeskommune, midler til å etablere forskerskole for innovasjonsforskning	5
PhD: disputas og prøveforelesning	5
Disputas Kari Skjånes, Irja Sunde Roiha PhD-forelesning	5
Avsluttende mastergradseksamen	6
Lisbeth Garder Ruud	6
Kurs, møter, seminar og arrangement	6
Nasjonal strategi om bioteknologi, Strategi om nanoteknologi, Course in Statistics for toxicologists, "Fremtidens fisk: Billig, sunn og lykkelig!", The 7th International Symposium on Modern Principles of Air Monitoring and Biomonitoring, The Arctic as a Messenger for Global Processes – Climate Change and Pollution", Verdifull natur – Miljø2015-konferansen III	6
Nye artikler	8
Giske, Heino, Folkvord, Stefansson, Imsland	8

Siste nytt fra BIO

CRiStin nytt forskningsdokumentasjonssystem ved UiB; Vernerunde Marineholmen

CRiStin overtar for FRIDA

Cristin (Current Research Information System in Norway) www.cristin.no overtar for Frida som forskningsdokumentasjonssystem ved Universitetet i Bergen, og blir i løpet av 2011 tatt i bruk av universitet, høyskoler og regionale helseforetak i Norge.

Alle resultat som tidligere var registrert i FRIDA skal allerede ha blitt overført til CRiStin. Systemet skal også automatisk kunne laste artikler og konferansesammendrag etter hvert som de registreres i ISI databasen.

Frist for å registrere 2010 publikasjoner som skal rapporteres via CRiStin til departementet er satt til 15. februar 2011. Dette gjelder:

1. Fagfellevurderte (peer reviewed) artikler
2. Vitenskapelige bøker og bokkapitler

Da det enda ikke er etablert en felles import av bøker, og da det tar tid før alle 2010 artikler blir registrert i ISI, er det viktig at dere sjekker at all 2010 produksjon er registrert i CRiStin (og eventuelt legger inn det som mangler manuelt) før fristen 15 februar.

Det er selvsagt også mulig å rapportere annen aktivitet i CRiStin, men vi har foreløpig ikke noen frist for dette.

Hvordan logge inn i CRiStin:

Gå til CRiStins [hjemmeside](#), velg Universitetet i Bergen under institusjon, trykk login og logg deg på ved hjelp av vanlig UiB brukernavn og passord. Velg "Forskere" og deretter "Min forskerprofil" i venstremenyen. Du vil da kunne se hvilke forskningsresultater som er registret på ditt navn for 2010 og andre år.

Brukerstøtte er tilgjengelig over e-post cristin@uib.no eller over telefon Anne Asserson 555 84580 og Tor Ø Fosse 555 84599.

Fakultetets HMS-midler

Instituttene kan hvert år søke om HMS-midler fra fakultetet. BIO vil på grunnlag av forhold som avdekkes i vernerunden, søke om slike midler i 2011.

Vernerunde

I løpet av februar-mars vil vi gå vernerunde i BIOs arealer på Marineholmen. Vi kommer tilbake med nærmere informasjon om opplegg, dager og tider for de ulike byggene.

Varaverneombud Marinbiologisk stasjon

I forrige nummer av BIO-INFO presenterte vi de nye verne- og varaverneombudene på BIO, men varaverneombudet på Marinbiologisk stasjon Halvdan Gjertsen, var ved en feil beklageligvis falt ut av listen.

Siste nytt fra STIM

Weekending this Friday

Weekending with pizza

Come hang out with fellow master and PhD students! There will be free pizza. There will also be drinks for sale. The perfect setup for a bit of relaxation after a busy week (or an easy one for that matter)!

Time: 21. januar · 19:00 - 22:00

Place: Thormøhlens gate 53 B, room K3 (1st floor)

Undervisningsnytt

Undervisningsregnskap, Læringsutbyttebeskrivelser

Undervisningsregnskap – påminnelse

Vi takker alle som samvittighetsfullt har registrert sin undervisning for 2010 i skjemaet for undervisningsregnskap. Skjemaet er fremdeles åpent, og vi ber om at alle som ikke ennå har registrert sin undervisning om å gjøre dette **så snart som mulig og senest innen 1. februar**. Etter 1. februar blir det ikke lenger mulig å registrere undervisning våren 2010, da systemet skifter over til våren 2011. Du må være pålogget UiBs nett for å kunne registrere. Skjemaet finner du [her](#):

Beskrivelse av læringsutbytte

Det skal utarbeides læringsutbyttebeskrivelser for alle BIOs emner og program. Beskrivelsene skal utarbeides av emne- og programansvarlige. Fakultetet har utarbeidet veiledere for arbeidet som finnes på en felle [nettside](#).

Læringsutbyttebeskrivelsene for emner og program skal godkjennes i Programstyret før de blir videresendt til behandling på fakultetet. Fristen for å sende læringsutbyttebeskrivelser til studie@bio.uib.no er **20. februar 2011**. Ta kontakt med Studieseksjonen dersom du har spørsmål eller trenger mer informasjon.

Studenter over landegrensene

Studenter fra Nepal har tilbrakt et halvår ved UiB og har fulgt flere emner her ved BIO. [Les mer](#).

Siste nytt fra verden rundt oss

Nytt elektronisk system tas i bruk i vurderingen av alle søknader til Forskningsrådet, ledig forskerstilling NINA

Er blitt tydeligere for søkerne

Forskningsrådet har gjennomgått og forbedret sin palett av standardiserte søknadstyper. Samtidig er kriteriene for vurdering av søknader justert og tydeliggjort. [Les mer](#)

Ledige stillinger for biologer

Ledig stilling som forsker i vegetasjonøkolog, NINA. [Les mer](#)

Mer info finner du [her](#).

Forskning: utlysninger, nye satsinger og prosjekter

Ny marin tilskuddsordning etablert av Hordaland Fylkeskommune, midler til å etablere forskerskole for innovasjonsforskning

Marin tilskottsordning i Hordaland

Ny tilskottsordning etablert av Hordaland Fylkeskommune

Hovudformål:

- å fremje rekruttering til havbruksnæringa
- å leggje til rette for betre arealbruk for havbruksnæringa
- å stimulere til miljøtiltak for å redusere skadeverknadane frå havbruk

Midlane skal nyttast til å finansiere tiltak og prosjekt som kan fremje ei berekraftig havbruksverksemd i eit langsiktig perspektiv.

Midlane skal fordelast slik: fire mill kroner til rekruttering, fire mill kroner til arealbruk og lokalisering og sju mill kroner til miljøtiltak (ein million er øyremerkt tiltak for å fremje villstammen av laks og aure).

Søknad.

Midlane til miljøtiltak skal administrerast til eksterne prosjekt gjennom "Marin tilskottsordning i Hordaland". Det er lagt opp til årlege søknadsrundar, den første med søknadsfrist 1. mars 2011.

Søkjalar:

Kommunar, bedrifter, organisasjonar og FoU- institusjonar med forankring i Hordaland fylke. [Les mer](#)

Forskerskole for innovasjonsforskning (VRI)

For å fremme rekrutteringen og heve kvaliteten på forskerutdanningen innenfor innovasjonsforskning, lyser Forskningsrådet gjennom VRI-programmet ut midler til å etablere en forskerskole for innovasjonsforskning. Søknadsfrist: 13.04.2011 13:00 CET [Les mer](#)

Mer info om utlysninger inkl. løpende, dvs. uten frister finner du [her](#)

Husk å sende søknadsutkastet til post@bio.uib.no 1 uke i forveien (gjelder ikke mindre bevilgninger som legater og fonds)

PhD: disputas og prøveforelesning

Disputas Kari Skjånes, Irja Sunde Roiha PhD-forelesning

Disputas Kari Skjånes: Alger omdanner solenergi til hydrogengass

Kari Skjånes disputerer for ph.d.-graden med avhandlingen: "Use of algae technology for production of biohydrogen from green microalgae - Possibilities for a practical sustainable process and diversity at both species selection, culturing and gene transcript levels"

Veiledere: Gjert Knutsen, BIO, Bente Edvardsen, UiO

Bedømmelseskomite: Irini Angelidaki, Danmarks Tekniske Universitet, Seniorforsker Hans Utkilen, Folkehelseinstituttet, Professor Nils Kåre Birkeland, Universitetet i Bergen

Leder av disputasen: Professor Petter Larsson, Universitetet i Bergen

Tid og Sted: Fredag 28 januar, kl. 12:15, Stort Auditorium, 2. etasje, Datablokken, Høyteknologisenteret i Bergen, Thormøhlensgt. 55, Bergen
Alle interesserte er velkommen!

BIO-info

Nyheter fra Institutt for biologi

Irja Sunde Roiha PhD-forelesning

Irja Sunde Roiha vil mandag 31. januar holde forelesning over oppgitt emne for PhD graden.

Tittel: Application of probiotic microbes in the larval phase of cultured marine cold water fish species

Tid: Mandag 31. januar 2010, kl. 10:15

Sted: Seminarrom K 1, 1 etasje, Blokk A, Institutt for biologi

Bedømmelseskomité: Ivar Hordvik, Bjørn Tore Lunestad, Ann-Elisabeth Olderbakk Jordal

Alle interesserte er velkommen

Avsluttende mastergradseksamen

Lisbeth Garder Ruud

Lisbeth Garder Ruud: CarboSchools – et utvannet klimaprojekt ellet et forbilde for gode feltstudier i biologi?

Lisbeth Garder Ruud holder fredag 28. januar avsluttende presentasjon av sin masteroppgave i Integrert lektorutdanning med master i naturvitenskap, spesialisering biologi.

Tittel på oppgaven: CarboSchools – et utvannet klimaprojekt ellet et forbilde for gode feltstudier i biologi? En casestudie av en biologiklasses erfaringer og utbytte knyttet til CarboSchools prosjektet.

Veileder: Tom Klepaker. Sensor: Tone Nergård. Bisitter: Øyvind Mikalsen.

Tid og Sted: **Fredag 28. januar kl. 12:30**, Seminarrom K3, 1 etasje, Biobyggene

Alle interesserte velkommen!

Kurs, møter, seminar og arrangement

Nasjonal strategi om bioteknologi, Strategi om nanoteknologi, Course in Statistics for toxicologists, "Fremtidens fisk: Billig, sunn og lykkelig!", The 7th International Symposium on Modern Principles of Air Monitoring and Biomonitoring, The Arctic as a Messenger for Global Processes – Climate Change and Pollution", Verdifull natur – Miljø2015-konferansen III

Invitasjon til konferanse om nasjonal strategi for bioteknologi: "Bioteknologi og samfunnskontrakten – i dialog med fremtiden"

Regjeringen er i gang med å utarbeide en nasjonal strategi for bioteknologi. Samfunnskontrakten er et viktig tema for strategien, det vil si bioteknologiens betydning for samfunn og individ, herunder etiske, juridiske, økonomiske og andre samfunnsmessige forhold. Jeg inviterer til en konferanse for å belyse bioteknologiens muligheter og utfordringer i et slikt perspektiv, der eksemplene spenner fra personlig genomikk og akvakultur til verdsetting av genetiske ressurser og fremtidens bioteknologi.

Konferansen finner sted tirsdag 25. januar 2011 fra kl. 10.00 til kl. 16.00 og holdes på Grand Hotel Oslo, KarlJohans gate 31.

Mer informasjon om strategiarbeidet finnes på Kunnskapsdepartementets nettsider. Her er det også mulig å komme med skriftlige innspill til strategien frem til 15. februar. [Les mer](#)

Konferanse i forbindelse med utarbeidelse av Regjeringens strategi om nanoteknologi.

Regjeringen planlegger i løpet av 2011 å legge frem en nasjonal strategi for nanoteknologi. Strategien vil identifisere overordnede prioriteringer for nasjonal forskningsinnsats og formulere tilførende mål og

tiltak i et langsiktig perspektiv. Arbeidet med strategien, som ledes av Nærings og handelsdepartementet, er ennå i en tidlig fase, og en god dialog med sentrale aktører om problemstillinger knyttet til forskning, næringsutvikling, etikk, miljø og helse er noe vi legger vekt på.

Med dette som utgangspunkt inviterer jeg til en innspilskonferanse 1. februar 2011, kl 10.00-16.00 i Litteraturhuset, Wergelandsveien 29 i Oslo. Det er også mulighet for å sende departementet skriftlige innspill i etterkant av konferansen. [Les mer](#)

Påmelding sendes Norges Forskningsråd via e-post: nhdnanotek@forskningsradet.no innen fredag **21. januar 2010**.

Course in Statistics for toxicologists with focus on dose response modelling

Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden March 21-25, 2011

The objective of the course is to provide knowledge on dose response modelling in toxicology, including benchmark dose analysis, for risk assessment of chemicals. The course is intended for PhD students, post docs, senior scientists and other professionals. Funding for travel, subsistence and course fee is available for PhD students and post docs. The course is organised by RA-COURSES, a project funded by European Union Marie Curie Actions. **Application deadline is January 21, 2011** [Les mer](#)

AquaLife Norway, inviterer til dagsseminar: "Fremtidens fisk: Billig, sunn og lykkelig!"

Her skal representanter fra AquaLifes ulike fagområder holde innlegg om sitt syn på fremtidens oppdrettsfisk: Hvorfor og hvordan blir fremtidens oppdrettsfisk sunn, billig og lykkelig? Det vil også bli holdt innlegg fra fiskeri-/havbruksforvaltningen, oppdrettsnæringen og finansieringsinstitusjoner for fiskeforskning i Norge om deres syn på fremtidens fisk og hvordan veien dit blir seende ut. Seminaret avsluttes med en times paneldebatt med utvalgte foredragsholdere. Seminaret skal holdes 29.3.2011 kl. 10-16 i Fellesauditoriet til NVH på Adamstuen i Oslo. Program og info om påmelding kommer når dette er klart, Følg med på AquaLifes [hjemmeside](#)

The 7th International Symposium on Modern Principles of Air Monitoring and Biomonitoring,

Loen, Norway, June 19-23, 2011

The Organising Committee welcomes contributions to this conference covering the latest developments in exposure assessment and strategies as well as analytical air sampling and measurement/monitoring methodologies. Biomonitoring, when relevant in connection with air exposure and measurements, will also be addressed. All contributions should present results of their latest "unpublished work" or "cutting edge" information and thus, hopefully contribute to the continuation of this high powered state-of-the-art conference on the subjects. The tradition of this conference of assigning a prominent and central role to poster presentations is to be maintained. [Read more](#)

The Arctic as a Messenger for Global Processes – Climate Change and Pollution"

4 – 6 May, 2011, University of Copenhagen

First Call for Papers and Early Registration – EXTENDED DEADLINE FOR ABSTRACT SUBMISSION HAS BEEN SET TO 1. FEBRUARY 2011 [Read more](#)

Annual SPE seminar

The annual SPE (Society of Petroleum Engineers) Bergen One Day Seminar is arranged for the 18th time on April 6 2011, in Grieghallen, Bergen, Norway. The combined conference and exhibition attracts some 5-600 attendees. [Read more](#)

Verdifull natur – Miljø2015-konferansen III

Samfunnsfaglige problemstillinger av global betydning og verdien av naturgoder blir de to hovedtemaene under Miljø 2015s konferanse i Oslo 15.-16. februar 2011.

Tre internasjonale kapasiteter, Elinor Ostrom, Heidi Wittmer og Clive Spash, har takket ja til å innlede første dag med foredrag relatert til konferansens hovedtemaer. I tillegg vil forskere fra prosjekter i Miljø 2015 kommentere de to hovedtemaene, ut fra ulike forskningsvinkler og med kopling til norske utfordringer.

På konferansens andre dag vil et bredt spekter av prosjektene i den tverrfaglige programporteføljen til Miljø 2015 bli presentert og diskutert i parallelle tematiske sesjoner. [Les mer](#)

Mer info om kurs, møter, seminar og arrangement etc finner du [her](#).

Nye artikler

Giske, Heino, Folkvord, Stefansson, Imsland

Bauer S, BA Nolet, **J Giske**, JW Chapman, S Åkesson, A Hedenström & JM Fryxell 2011. Cues and decision rules in animal migration. Chapter 6 (pp. 68-87) in *Animal Migration*, J. Fryxell, E.J. Milner-Gulland, and T. Sinclair (eds). Oxford University Press. [Link](#)

Innledning:

The sheer beauty and impressiveness of animal migrations have long puzzled observers and raised the questions of how these animals find their way, what initiates their migrations and how they manage to schedule their journeys at apparently the right times. There are many challenges animals face before and during migration, and they can be grouped into two major categories namely 'WHERE to go?', dealing with orientation and navigation, and 'WHEN to go?', dealing with the timing of activities and migration schedules. As these questions are fundamentally different, we also expect different cues to provide relevant information. Furthermore, animals make decisions in relation to their physiological state and therefore, cues can be further categorized into internal and external signals.

In this chapter, we tackle these questions not in terms of why animals migrate (ultimate reasons), but how they make the right decisions before and during migration (proximate factors). Migrating animals rely on external and internal information such that they can tune their behaviour to their (changing) requirements and to the development of their seasonal environments. Here, we show that these cues, defined as 'a signal or prompt for action' (Oxford English Dictionary), are not well understood, although they are most likely highly relevant both for advancing our fundamental understanding of migration and for increasing our capacity to manage and conserve migratory systems under the threat of environmental change.

In the following sections, we first characterise migration from different perspectives, as different migration types may require fundamentally different cues and decision rules. Thereafter, we introduce migration in the major migratory taxa that are readily observable to biologists, i.e. insects, fish, reptiles, birds and mammals, and seek to identify the cues that are used for the different steps during each of their migrations. We finish by highlighting the general lessons that can be drawn from this comparative study of cues and decision rules in migration.

Skilbrei, O. T., and **Heino, M.** 2011. Reduced daylength stimulates size-dependent precocious maturity in 0+ male Atlantic salmon parr. *Aquaculture*, 311: 168-174.

To study relationships between fish length, photoperiod and the onset of precocious maturity in 0+ parr during intensive rearing of Atlantic salmon (*Salmo salar* L.), 0+ juveniles of 55–89 mm length were individually tagged with Passive Induced Transponders (PITs) in May and exposed to reduced daylength (LD12:12) in May, June or July, or kept as control fish under continuous light (LD24:0).

Relationships between the length of the fish and maturity were studied by the use of probabilistic maturation reaction norms. The incidence of mature males and the proportion of fish of lower modal group size in autumn were highest in the groups exposed to short days in May, and lowest under continuous light. In contrast with the expectation that high growth rates promote maturation, the future mature male parr were smaller than the immature males at the start of the experiment, and they also grew more slowly during the subsequent maturation process. Variability in condition factor was low until autumn, when the condition factor of maturing males rose well above that of immature males during autumn as the fish grew from ~ 80 to ~ 95 mm length. Reduced daylength increased the probability of the onset of precocious maturity in the fish smaller than, but not above a threshold length of ~ 90–100 mm (9 – 11 g). Intensively reared parr of 60–90 mm, and possibly also smaller fish, may be particularly sensitive to photoperiod manipulations that may influence the probabilities of fish adopting one of the three life-history alternatives, to enter lower or upper mode or to mature precociously.

A. K. Imsland, R. Koedijk†, **S. O. Stefansson**, A. Foss, S. Hjörleifsdottir, G. O Hreggvidsson, E. Otterlei and **A. Folkvord**. A retrospective approach to fractionize variation in body mass of Atlantic cod *Gadus morhua* *Journal of Fish Biology* (2011) 78, 251–264 doi:10.1111/j.1095-8649.2010.02860.x

Eggs of a single spawning batch from wild-caught Norwegian Atlantic cod *Gadus morhua* were hatched and first fed on either natural zooplankton or enriched rotifers *Brachionus plicatilis* during the larval period. Juvenile *G. morhua* (initial mass 14.2 g) from the two first-feeding groups were then reared for 3 months under a variety of temperature (10 and 14° C) and salinity (15 and 32) combinations. All fish were individually tagged and microsatellite markers were used in a multiplex to trace the pedigree of all fish and body mass variation analysed according to different environmental and genetic sources. After the termination of the laboratory trial, the fish were transferred to landbased tanks and later to sea pens and reared at ambient conditions for 26 months until they were harvested in March 2009. Growth gain from the larval and juvenile periods was persistent during the 26 months of sea pen on-growing. The final mass of the zooplankton group was 12% higher compared to the *B. plicatilis* group. Similarly, rearing under a temperature of 14° C and salinity of 15 during the initial 3 month period during the early juvenile stage resulted in 7–13% larger size at harvesting compared to the other three temperature and salinity combinations. The study indicates that the first-feeding method and temperature and salinity manipulation explain nearly 90% of the body mass variation explained by the model. The genetic effect (measured as body mass variation within the families studied) only accounted for c. 2% during the initial rearing period, whereas it has a large effect on growth variation (30%) during the long-term rearing at ambient conditions. Sex proportion and final maturation did not differ between family groups, and no interaction between sex and family group was seen

***A full listing of BIO's ISI publications can be found on BIO's internal web pages. Click here for an [alphabetic listing for 2010](#). Click here for a [listing sorted by date](#) in ISI (most recent at the top).